

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2002
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μετάφραση

Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτε δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη. Αυτή καθιστά τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους από ό,τι συνήθως, ώστε ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να γίνουν από ανάγκη. Γιατί οι εκβάσεις των εμφυλίων πολέμων είναι τέτοιες πάντα, ώστε να μη γίνονται μόνο αυτά, τα οποία θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη ώστε να κάνει ο νικητής το χατίρι αυτών με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Όλα τα βιβλία είναι γεμάτα, είναι γεμάτοι οι λόγοι των σοφών, είναι γεμάτη η αρχαιότητα από παραδείγματα. Όλα αυτά θα έμεναν στο σκοτάδι αν δε τα συνόδευε το φως των γραμμάτων. Πόσο πολλές εικόνες γενναιότατων ανδρών – όχι μόνο για να τις κοιτάζουμε, αλλά ακόμη και για να τις μιμούμαστε - παρέδωσαν σε μας οι Έλληνες και οι Λατίνοι συγγραφείς.

Παρατηρήσεις

1. α. exitu / exituum ← exitus
(= βοήθεια) auxilium / auxiliorum (= επικουρικά στρατεύματα) ← auxilio
liber / libro ← liori
luminis / lumina ← lumen
imago / imaginibus ← imagines

- β. nihil → nullius rei
ipsa → ipsum
tales → talis
quorum → quem
nbi → sibi

- γ. misere → miseriora – miserrima
feroces – (ferociore) – ferocissimos

επιρρήματα
misere – miserius – miserrime
ferociter – ferocius – ferocissime

2. α. fiant → fi (β' ενικό)
fite (β' πληθ.)

- β. πρτ. Obsequeretur
Μελλ. obsecuturus sit
Πρκ. obsecutus sit
Υπερσ. obsecutus esset

γ. redditis / redidistis
cogi / coactum iri
vult / volet
relinquebas / reliqueras

3.α. quae iacuissent (υποτ. υπερσ.) in tenebris omnia, nisi
litterarum lumen accessisset (υποτ. υπερσ)

3.β. ut necessitate esse cogantur

Επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut* ως καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική γιατί στα λατινικά το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (*cogatur*) για το παρόν ή μέλλον, εξάρτηση από αρνητικό χρόνο (*reddit*). Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησης του.

* Χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος.

3.γ. nihil miseries ipsa victoria (αφαιρετική)

4.α. civilibus = επιθ. προσδ. στο *bellis*
ferociore = κατηγορούμενο στο αντικείμενο *victores* τους ρ. *reddit*
exitus = υποκείμενο στο ρ. *sunt*
auxilio = αφαιρετική οργανική του μέσου στο *parta sit*
ad imitandum = εμπρόθετη αιτιατική γερουνδίου του σκοπού στο *reliquerunt*
nobis = έμμεσο αντικείμενο στο *reliquerunt*

4.β. Cicero dixit bellorum enim civilium exitus tales esse semper, ut non solum ea fierent, quae vellet victor.